

Vanhan koululakin kokardist Porin tyttölyseon juhلامerkk

Porissa eletään koulujuhlien aikaa. Samaan aikaan, kun Porin lyseo alkusyksyllä vietti 100-vuotisjuhliiaan ja Porin teknillinen oppilaitos vähän myöhemmin juhli 80-vuotispäiväänsä, valmisteltiin jo täyttä päätä Porin tyttölyseon tulevia 100-vuotisjuhlia. Lyseota vuotta nuorempana tyttölyseo juhlii suurta merkkipäiväänsä vasta ensi vuoden puolella, mutta mittavat juhla valmistelut on pitänyt panna alulle hyvissä ajoin. Eniten töitä teettää koulun juhlaulkaisuun tulevan oppilasmatrikelin kokoaminen.

Valmiinakin on jo yhtä ja toista, kuten juhlamuistoksi tarkoitettu tyttölyseon oma merkki, jota on saatavana sekä rintaneulana että riipuksena. Alunperin tyttölyseolaisten koululakin kokardina käytetyn merkin suunnitteli 1920-luvulla koulun piirustustunnilla oppilas Aili Siren, nykyinen lehtori, filosofian maisteri Aili Saalahti. Koululakki merkkeineen katosi välillä käytöstä, mutta tuli takaisin teinilakkina. Tästäkin lakista luovuttiin sittemmin, mutta merkki on nyt tullut kolmannen kerran tipulalaisten tunnukseksi.

Hopeinen juhلامerkki on muodoltaan, väreiltään ja materiaaliltaan alkuperäisen kaltainen, mutta kooltaan pienempi. Riipuksia ja neuloja on ollut saatavana jo jonkin aikaa, ja moni Kuninkaanhaan kouluksi muuttuneen Porin tyttölyseon entinen ja nykyinen oppilas saanee ensi jouluaattona pukilta pienen paketin, josta paljastuu oman koulun merkki.

Lehtori Aili Saalahti sai muutama päivä sitten vastaanottaa Porin tyttölyseon juhlatoimikunnalta ja koulun entisten oppilaiden yhdistykseltä Tipulan Senioroilta tutun merkin uutena juhlariipuksena. Merkin ojensivat suunnittelijalle keltaisen ruusun kera juhlatoimikunnan puheenjohtaja, Kuninkaanhaan lukion rehtori ja tyttölyseon entinen oppilas Irja Rintanen sekä Tipulan Seniorien puheenjohtaja Kirsti Närhi.

Aili Saalahti muisteli merkin syntyneen piirustustunnilla jollakin keskikoululuokalla.

— Meillä oli piirustuksenopettajana arkkitehti Bertha Enwald. Eräällä projektiopiirustustunnilla hän sanoi meille, että nyt kun puu-

haatte sitä koululakkiakin, teidän olisi syytä piirtää sitä varten oman koulun merkki. Minulle tuli mieleen Pythagoraan kolmio, jonka kanssa silloin juuri painiskelimme. Päähänni pälkähti vielä jokin näkemäni mainoskuva, ja peräti Pyhä Kolminaisuuskin käväisi mielessäni. Niistä ainekista sitten piirsin merkin, ja väreiksi valitsin Suomen ja Satakunnan värit.

Tämä merkki valittiin sitten oppilaiden ehdotusten joukosta tyttölyseolaisten tunnukseksi vastikään käyttöön tulleeseen oppikoululaisten koululakkiin. Ainakin vuonna 1925 merkki jo oli tyttölyseolaisten lakissa.

Sitkeä perinne

Rehtori Irja Rintasella on vielä tallella koululakki, jonka hän hankki 50 vuotta sitten aloitellessaan Porin tyttölyseon ensimmäistä luokkaa. Mustassa, kiiltävälippaisessa lakissa komeilee hopeinen, sinikehtavalkoinen koulun merkki.

— Maamme oppikoululaiset käyttivät tuohon aikaan yleisesti koululakkia. Se oli kaikilla samanlainen musta lippalakki, ja vain merkistä erotti eri oppikoulujen lakit. Tipulalaisilla oli tapana käyttää lakkia viimeisen kerran penkinpajaisissa. Se oli sen ajan vastine myöhemmin tulleelle tavalle esiintyä penkinpajaisissa pikkutyöksi pukeutuneena.

Jossakin vaiheessa koulun tunnus sai seurakseen lukiolaisten tunnuksen. Sekin oli hopeinen ja esitti avattua kirjaa. Merkki ostettiin lukioon siirryttäessä ja se kiinnitettiin koululakkiin koulun merkin alapuolelle.

Sittemmin koululakkia lakattiin käyttämästä, kunnes se 1940- ja 1950-luvun vaihteessa "keksittiin" uudelleen. Nyt siitä tuli teinien tunnus, jota saivat käyttää vain yläluokille selvinneet, teineiksi kastetut oppilaat. Vanha koulun merkki kuului jälleen erottamattomana lakkiin.

Vanhan teinikunnan lakastuessa hävisivät lakitkin jälleen. Porin tyttölyseon merkki on nyt palannut ilman lakkia, ensin pari vuotta sitten koulupuseroon painettuna tunnukseksi ja sitten tänä syksyä valmistuneena 100-vuotisjuhلامerkinä. Kuka tietää — jonakin päivänä joku oppilas ehkä löytää äitinsä van-



Rehtori Irja Rintasen 50 vuotta vanhassa koululakissa on alkuperäinen Porin tyttölyseon merkki. Kaulassaan rehtorilla on koulun vanhan tunnuksen muunnos, 100-vuotisjuhلامerkki. Merkin sivukolmiot ovat siniset. Keskellä on keltainen ja valkoinen kolmio.

han teinilakin ullakolta, eikä aikaakaan, kun lakki merkkeineen on taas koululaisten päässä.

Juhlakortilla tervehdys koulutovereille

Ensi vuoden toukokuussa vietettävää 100-vuotisjuhlaa varten on myös painettu juhkakortti, joka on tuttu jo koulun 90-vuotisjuhlista. Kukka-aiheisen kortin on piirtänyt silloinen koulun oppilas, farmaseutti Sirpa Nokelainen.

— Tarkoitus on, että vanhat tipulalaiset lähettävät jo tänä vuonna joulutervehdyksensä entisille kou-

lutovereilleen ja muille tuttavilleen tällä kortilla, kertoi rehtori Irja Rintanen.

Juhlakortin ja -merkin tuotolla pyritään peittämään valmisteilla olevan juhlaulkaisuun kustannuksia. Juhlaulkaisu sisältää koulun historiikin sekä opettaja- ja oppilasmatrikelin.

Palauttamattomat lomakkeet matrikelitoimikunnan pulmana

Oppilasmatrikelin kokoaminen on juhla valmisteluista mittavin ja työläin. Matrikelitoimikunta aloitti urakkansa jo viime vuoden maaliskuussa, ja vielä riittää teke-

mistä. Oppilasmatrikeliin tulevia, entisiä oppilaita koskevia tietoja kerätään heille lähetettyjen lomakkeiden avulla. Monia 75-vuotismatrikelissa jo mukana olleita koskevat tiedot kaipaavat täydennystä, ja sen jälkeen koulun käyneistä puuttuvat kaikki tarvittavat, koulun jälkeistä aikaa koskevat tiedot. Tähän mennessä on palautettu lomakkeista vasta noin puolet.

Matrikelitoimikunta toivoo saavansa puuttuvat lomakkeet mahdollisimman pian, sillä aika alkaa olla vähissä. Tietojen puhtaaksikirjoitus pitäisi saada päätökseen jo joulun mennessä, jotta juhlaulkaisu päästäisiin painamaan tammikuussa. Toivomus koskee myös koulun kesken jättäneitä, sillä matrikeliin halutaan kaikki, jotka joskus ovat olleet koulun kirjoissa. Niiden taas, jotka ovat 75-vuotismatrikelina, on syytä lähettää täydentävät tiedot, tai muuten heistä on 100-vuotismatrikelissa vain samat vanhat asiat.

Moninaiset työt odottavat vielä koulujuhlan valmistelijoita, ennen kuin ollaan juhlan aatossa. Mm. koulun 50-vuotisjuhla kantaatti harjoitellaan esitettäväksi juhlan kohokohtana. Erkki Mellartin säveltämän kantaatin 100-vuotisjuhlaesitys aiotaan myös nauhoittaa ja levyttää. Levyn ja kasetin myynnistä kertyvillä varoilla saataneen juhlasta koituvat menot ainakin osittain peitettyksi.

Kate